חוק שיפוט בענייני התרת נישואין (מקרים מיוחדים וסמכות בין-לאומית), תשכ"ט-1969

תוכן עניינים

סעיף 1	סמכות בית המשפט לעניני משפחה ובתי הדין הדתיים	92
סעיף 2	סמכות בית המשפט לעניני משפחה מבחינה בין-לאומית	92
סעיף 3	התרת נישואין של בני זוג שלפחות אחד מהם בן דת מוכרת	93
סעיף 4	הוראות שלא יחולו	93
סעיף 5	ברירת הדין בבית המשפט לעניני משפחה	93
סעיף 6	הגדרות	94
סעיף 7	ביצוע ותקנות	95
סעיף 8	שמירת דינים	94

סמכות בית המשפט לעניני משפחה ובתי הדין הדתיים

1. (א) עניני התרת נישואין שאינם בשיפוטו הייחודי של בית דין דתי יהיו בשיפוטו של בית המשפט לעניני משפחה (בחוק זה – בית המשפט) אלא אם כן על פי הוראות חוק זה נתונה סמכות השיפוט לבית דין דתי.

(ב) חוק זה לא יחול אם שני בני הזוג יהודים, מוסלמים, דרוזים או בני אחת העדות הנוצריות המקיימות בישראל בית דין דתי, למעט במקרים האלה:

(1) שני בני הזוג הם בני עדה נוצרית אחת המקיימת בישראל בית דין דתי ואולם לאותו בית דין אין סמכות שיפוט מבחינה בין-לאומית להתיר את נישואיהם;

(2) שני בני הזוג הם בני עדה דתית אחת, למעט יהודים, ואולם לבית הדין הדתי הנוגע בדבר אין סמכות שיפוט מבחינה בין-לאומית להתיר את נישואיהם, ובלבד שראש בית הדין הודיע, בהודעה כללית לנשיא בית המשפט העליון, כי אינו מתנגד להחלת הוראות חוק זה במקרים אלה.

סמכות בית המשפט לעניני משפחה מבחינה בין-לאומית

2. (א) בית המשפט מוסמך לדון בעניני התרת נישואין, לפי סעיף 1, בהתקיים אחת הזיקות האלה:

(1) מקום מושבו של המשיב בישראל;

(2) שני בני הזוג הם אזרחים ישראלים;

(3) מקום מושבו של המבקש בישראל, ובלבד שהתגורר בה במשך שנה לפחות בסמוך להגשת הבקשה להתרת הנישואין;

(4) מקום מושבו של המבקש בישראל, ובלבד שמקום מושבם המשותף האחרון של בני הזוג היה בישראל;

(5) המבקש הוא אזרח ישראלי ומקום מושבו בישראל;

(6) המבקש הוא אזרח ישראלי והתגורר בה במשך שנה במהלך השנתיים שקדמו למועד הגשת הבקשה להתרת הנישואין;

(7) המבקש הוא אזרח ישראלי ונמצא בישראל במועד הגשת הבקשה להתרת הנישואין, ובלבד שבאותו מועד, במקום מושבם האחרון של בני הזוג לא ניתן לערוך גירושין על פי כל דין.

(ב) לענין סעיף זה, "מקום מושב", של אדם – המקום שבו נמצא מרכז חייו או מקום מגוריו הרגיל.

התרת נישואין של בני זוג שלפחות אחד מהם בן דת מוכרת

3. (א) (1) הוגשה לבית המשפט בקשה להתרת נישואין ואחד מבני הזוג הוא יהודי, מוסלמי, דרוזי או בן אחת העדות הנוצריות המקיימות בישראל בית דין דתי, או התעורר ספק ביחס להשתייכותו של אחד מבני הזוג לעדה דתית כאמור (בחוק זה – בן דת מוכרת), או ששני בני הזוג הם בני דתות מוכרות שונות, יפנה סגן נשיא בית המשפט או שופט מוסמך בכתב, לראש בית הדין הנוגע בדבר, כדי שיקבע אם יש צורך בגירושין על פי הדין הדתי שלפיו הוא דן, ולו מספק, כדי שבן הזוג שעליו חל אותו דין דתי יוכל להינשא מחדש (בחוק זה – פניה);

(2) היו בני הזוג בני דתות מוכרות שונות תישלח פניה לכל אחד מראשי בתי הדין הנוגעים בדבר;

(3) נשלחה פניה לבית דין דתי של אחת העדות הנוצריות – יקבע ראש בית הדין גם אם הדין הדתי שלפיו הוא דן מאפשר גירושין בנסיבות הענין.

(4) נשיא בית משפט השלום רשאי להסמיך שני שופטים נוספים של בית משפט לענייני משפחה, לשם ביצוע סמכויותיו לפי סעיף זה של סגן נשיא בית משפט לענייני משפחה באותו מחוז (בסעיף זה – שופט מוסמך).

(ב) (1) קיבל ראש בית דין פניה, ימסור לבית המשפט ולבני הזוג, בתוך שלושה חודשים מיום משלוח הפניה את קביעתו לגבי כל ענין שנכלל בפניה; הקביעה תהיה מנומקת; סגן נשיא בית המשפט או שופט מוסמך רשאי להאריך את המועד לתקופה נוספת של שלושה חודשים, אם הודיע לו ראש בית הדין כי הדבר נדרש לצורך בירור העובדות;

(2) ראש בית דין רשאי להסמיך דיינים נוספים, שכל אחד מהם יהיה מוסמך לבצע את סמכויותיו של ראש בית הדין לפי סעיף קטן זה (בסעיף זה – דיין מוסמך).

(ג) קבע ראש בית הדין או דיין מוסמך כי יש צורך בגירושין כאמור בסעיף קטן (א)(1), ולענין עדה נוצרית גם כי הדין מאפשר גירושין כאמור בסעיף קטן (א)(3), יעביר בית המשפט את הבקשה להתרת הנישואין לבית הדין הדתי, כדי שיקבע את המועד לדיון ולהחלטה בדבר הגירושין, ואולם אין בהעברת הבקשה כדי להקנות לבית הדין סמכות שיפוט בענינים הכרוכים בגירושין; לבית הדין יהיו הסמכויות הנתונות לו על פי כל דין לצורך הגירושין.

(ד) קבע ראש בית הדין או דיין מוסמך כי אין צורך בגירושין כאמור בפסקה (א)(1) או כי הדין אינו מאפשר גירושין כאמור בפסקה (א)(3), או שלא נמסרה קביעה בתוך שלושה חודשים מיום משלוח הפניה והמועד למסירתה לא הוארך, או שחלפה התקופה שניתנה כארכה – ידון בית המשפט בבקשה להתרת הנישואין.

(ה) על אף האמור בסעיף זה רשאי נשיא בית המשפט העליון לבקשת בעל דין או לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, שהוגשה בתוך מועד שייקבע בתקנות, להורות כי סמכות השיפוט בבקשה מסוימת להתרת נישואין תהיה לבית המשפט או לבית דין דתי אחר, אם שוכנע כי הדבר מוצדק בנסיבות הענין.

(ו) ראש בית דין רשאי להודיע, בהודעה כללית, לנשיא בית המשפט העליון, כי בהתקיים נסיבות מסוימות אין צורך בגירושין על פי הדין הדתי שלפיו הוא דן, כדי שבן הזוג שעליו חל אותו דין דתי יוכל להינשא מחדש; התקיימו הנסיבות המפורטות בהודעה הכללית, לא תישלח פניה לאותו בית דין.

(ז) בסעיף זה –

"ראש בית דין", כל אחד מאלה לפי הענין:

(1) לענין יהודים – נשיא בית הדין הרבני הגדול;

(2) לענין דרוזים – ראש בית הדין הדתי הדרוזי לערעורים;

(3) לענין מוסלמים – נשיא בית הדין השרעי לערעורים;

(4) לענין בני עדה נוצרית – ראש בית הדין הגבוה של אותה עדה נוצרית;

"דיין", כל אחד מאלה לפי הענין:

(1) לענין יהודים – דיין כהגדרתו בחוק הדיינים, התשט"ו-1955, המכהן בבית הדין הרבני הגדול;

(2) לענין דרוזים – קאדי-מד'הב כהגדרתו בחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג-1962, המכהן בבית הדין הדתי הדרוזי לערעורים;

(3) לענין מוסלמים – קאדי כהגדרתו בחוק הקאדים, התשכ"א-1961, המכהן בבית הדין השרעי לערעורים;

(4) לענין בני עדה נוצרית – דיין של בית דין גבוה של עדה נוצרית כמשמעותו בסימן 54 לדבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922-1947.

הוראות שלא יחולו

4. (א) סימן 55 לדבר המלך במועצתו לארץ-ישראל, 1922-1947, לא יחול בענין שחוק זה דן בו.

(ב) הסייגים שבסימן 64(1) ובפסוק השני לסימן 65 לדבר המלך האמור לא יחולו בענין שהשיפוט בו נקבע לפי חוק זה.

ברירת הדין בבית המשפט לעניני משפחה

5. (א) בית המשפט לעניני משפחה ששיפוטו נקבע לפי חוק זה ידון בענין לפי סדר ההעדפה הבא:

(1) הדין הפנימי של מקום מושבם המשותף של בני הזוג;

(2) הדין הפנימי של מקום מושבם המשותף האחרון של בני הזוג;

(3) הדין הפנימי של ארץ אזרחותם המשותפת של בני הזוג;

(4) הדין הפנימי של מקום עריכת הנישואין –

ובלבד שבית המשפט לא ידון לפי דין כאמור אם חלים על פיו דינים שונים על שני בני הזוג או אם לא ניתן לפיו לערוך גירושין.

(ב) באין דין שיחול לפי סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לדון לפי הדין הפנימי של מקום מושבו של אחד מבני הזוג, כפי שייראה לו צודק בנסיבות הענין.

(ג) הסכמת בני הזוג תשמש לעולם עילה לגירושין.

(ד) לענין סעיף זה, "מקום מושב" – כהגדרתו בסעיף 80 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962.

הגדרות

6. בחוק זה –

"התרת נישואין" – לרבות גירושין, ביטול נישואין והכרזה שהנישואין בטלים מעיקרם;

"גירושין" – לרבות ביטול נישואין, אך למעט הכרזה שהנישואין בטלים מעיקרם;

"בית דין דתי" – בית דין רבני, בית דין שרעי, בית דין של עדה נוצרית ובית דין דתי דרוזי, כמשמעותם על פי דין;

"מקום מושב" – (נמחקה)

ביצוע ותקנות

7. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בצו בתי משפט מסוימים שיהיו מוסמכים לדון בעניני התרת נישואין לפי חוק זה.

שמירת דינים

8. הוראות חוק זה אינן באות לגרוע מסעיף 9 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג-1953.